

ΧΛΕΙΩ

Τόμος Ε'.
ΑΡΙΘΜ. 242 (120).

Συνδομή, δεχομένη από 1. Ιανουαρίου και 1. Φεβρουαρίου έκαστου έτους, έξαμηνος μόνον
και προσληφωτέα: Πανταχού φεάγκ. χρ. 12½ ή μέρες. 10.

ΕΤΟΣ Ε'.
τη 15/27. Δεκεμβρίου 1889.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΤΙΑΙ.

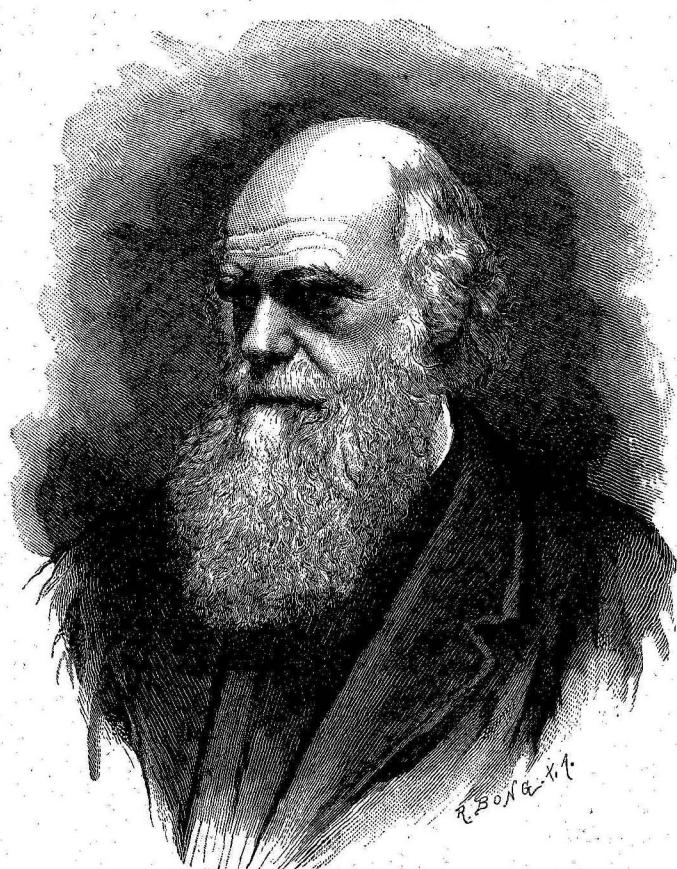
ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΑΡΒΙΝΟΣ

Ούδεμια έπιστημονική άνακαλύψις έσχε ποτὲ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τοσαύτην καὶ τηλικαύτην ἐπίδρασιν οὐ μόνον ἐπὶ πάντων τῶν κλάδων τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πολλῶν ἄλλων, κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσχέτων ἐπιστημῶν, δῆσην ἡ Δαρβίνειος θεωρία περὶ τῆς γενέσεως τῶν εἰδῶν. Απεχόμενοι ἐνταῦθα πάσης ἔξηγήσεως τῆς θεωρίας ταῦτης, περὶ ἣς ἐγράφησαν τοσοῦτοι τόμοι ὅπό τε εἰδημόνων καὶ ἀδαῶν, μπερμάχων τε καὶ ἀντιπάλων, φιλοσόφων καὶ θεολόγων καὶ πολιτειολόγων, ἔτι δὲ καὶ γλωσσολόγων, περιοριζόμενα εἰς τὸ νὰ συοδεύσωμεν μὲν ὀλίγας βιογραφικὰς σημειώσεις τὴν εἰκόνα τοῦ μεγάλου ἀνδρός, τὸν δόποῖον κυρίως ἥθελήσαμεν νὰ καταστήσωμεν οὕτως εἰπεῖν προσωπικῶς γνωστὸν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις.

Ο Κάρολος Ροβέρτος Δαρβίνος ἐγεννήθη τῇ 12. Φεβρουαρίου 1809 ἐν Shrewsbury, ἐνθα ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα γράμματα ἐν τῇ λατινικῇ σχολῇ. Ἐν τετελευταῖς 1825 μετέβη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Εδιμβούργου, ἐντεῦθεν δὲ εἰς Κανταυρυγίαν, ἐνθα ἐπεράτωσε τὰς ἀκαδημαϊκὰς σπουδάς του τῷ 1831. Τὸ φινιόπτωρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν

νὰ λάβῃ ως φυσιοδίφης μέρος εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Fitzroy χάριν ἐπιστημονικῶν σκοπῶν ἐπιχειρηθέντα περίπλουν τῆς γῆς. Τῇ 27. δεκεμβρίου 1831 ἐπέβη τοῦ ἀγγλικοῦ πολεμικοῦ πλοίου „Beagle“ καὶ ἀποπλεύσας ἐκ Devonport, περιηγήθη τὴν βρ. Αμερικὴν, τὴν Βρασιλίαν, τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Νοτίου Αμερικῆς καὶ τὰς νήσους τοῦ Ελρηνικοῦ Ωκεανοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἀγγλίαν τῇ 2. δικτυβρίου 1836. Τὰ ἐπόμενα ἔτη διήγαγεν ὁ Δαρβίνος ἐν Λονδίνῳ διατάσσων καὶ ἐπεξεργαζόμενος τὸ κατὰ τὴν περιήγησίν του συλλεγὲν ὄλικόν Τῷ 1839 ἐνυμφεύθη τὴν ἐξαδέλφην του Miss C. Wedgwood. Οὐδέποτε ὁ Δαρβίνος ἐπεζήτησεν οὔτε ἀπεδέχθη ὑπούργημά τι ἢ δημοσίαν θέσιν, ἀλλ᾽ ἀφωτιωμένος εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν οἰκογένειάν του, ὃν δὲ συγχρόνως καὶ εύπορος, διήγαγεν ἐκτάκτως ἀτάραχον καὶ ἥρεμον βίον.

— Τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Δαρβίνου ἦτο ἡ περιγραφὴ τοῦ ταξειδίου του, ἐν ᾧ κυρίως ἐπράγματεύετο τὰς γεωλογικὰς καὶ λοιπὰς εἰς τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην ἀναγομένας ἔρευνας καὶ ἀνακαλύψεις του. Πάντα τὰ προτερήματα, δι' ὧν χρακτηρίζονται τὰ βραδύτερον δημοσιευθέντα ἔργα τοῦ Δαρ-

ΚΑΡΟΛΟΣ ΔΑΡΒΙΝΟΣ.

βίνου (τὸ δέξιν παρατηρητικόν, ή μετ' ἄκρας ἀγχινοίας θαυμασίων συνδυαζομένη περίσκεψις καὶ ἐπιφυλακτικότης ἐν τοῖς συμπεράσμασι, καὶ ἡ ἀπαράμιλλος γλαφυρότης τοῦ λεκτικοῦ), πάντα ταῦτα εὑρίσκονται συνηνωμένα ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ ἔργῳ.

Ἡ μεγάλη προσοχὴ καὶ ἐπιφυλακτικότης τοῦ Δαρβίνου καταφαίνεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου του καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Λονδίνον εἶχε σκεψθῆ καὶ μελετήσῃ τοσοῦτον ἐμβριθῶς καὶ ἐπισταμένως πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς θεωρίας ἐκείνης, ἥτις αἰώνιως θὰ μένῃ συγδεδεμένη μετὰ τοῦ ὄνοματός του, ὡςτε ἡδύνατο ἀμέσως νὰ τὴν δημοσιεύσῃ καὶ νὰ τύχῃ νεώτατος τῆς δόξης, ἢς ἀπολαύει σήμερον. Καὶ ὅμως ἐπὶ εἴκοσιν ὅλα ἔτη ἀνέβαλλε τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἔργου του καὶ ἐπέμενε βαθύτερον μελετῶν καὶ σπουδῶν καὶ μὴ ἀποτολμῶν νὰ παραδῷ τὰς ἰδέας καὶ τὰς πεποιθήσεις του εἰς τὴν δημοσιότητα. Μόλις δὲ κατὰ νοέμβριον τοῦ 1859 ἀπεφάσισε μετὰ πολλοὺς δισταγμοὺς νὰ δημοσιεύσῃ τὴν θεωρίαν του, ἀλλὰ καὶ τότε μένον ἵνα μὴ ὑπολειφθῇ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ συμπατριώτου Wallace, δόστις διὰ συγχρόνων μὲν ἀλλ' ὅμως ἀνεξαρτήτων ἀπὸ τοῦ Δαρβίνου ἐρευνῶν εἶχε καταλήξῃ εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα.

‘Ως ἀνωτέρω ὑπεδηλώσαμεν, οὕτε ὁ σκοπὸς τοῦ παρόντος ἀρθρου οὕτε ὁ χωρὸς ἐνταῦθα μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἔξηγησωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὰ καθ' ἔκαστα τῆς θεωρίας τοῦ Δαρβίνου. Τοσοῦτο μόνον κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα διὰ εἰναι παντάπασιν ἀδικαιολόγητοι οἱ θεωροῦντες τὴν διδασκαλίαν τοῦ Δαρβίνου, ὡς στήριγμα καὶ ἔρεισμα τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν: ‘Ο δαρβινισμὸς δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀποκρούσῃ τὰς ὄχληρας προσπελάσεις τῶν ἀμφιβόλων τούτων φίλων του, τῶν ὑλιστῶν, ἀλλὰ τὸ ν' ἀποδίδῃ τις εἰς αὐτὸν τὴν αἰτίαν τῶν ὑλιστικῶν ἀποπλανήσεων εἰναι τοσοῦτον ἀδικον, δσω ἀλογον εἰνε τὸ νὰ καθιστᾶ ὑπεύθυνον τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν διὰ τὰς φρικωδίας τῆς ἱερᾶς ἔξετάσεως.

Αἱ μάλιστα χαρακτηριστικαὶ καὶ ὑπὸ πάντων ὀμολογούμεναι ἡμικαὶ ἀρεταὶ τοῦ Δαρβίνου ἡσαν ἡ ἀπλότης τοῦ χαρακτῆρος, ἡ ἄκρα μετριοφροσύνη καὶ ἡ θερμοτάτη φιλανθρωπία του, αἰτίνες καθίστων αὐτὸν τοῖς πᾶσιν ἀγαπητόν. Φιλάσθενος ὡν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του, καὶ ὅμως μέχρι τῶν τελευταίων πρὸ τοῦ θανάτου του ἡμερῶν ἐπιστημονικῶν ἐργαζόμενος, ἀπέθανε τῇ 19. ἀπριλίου 1882 ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἀββαείᾳ τοῦ Οὐέστμινστερ παρὸ τοῖς τάφοις του Νεύτωνος καὶ τοῦ Ἐρσχελ.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ.

Τὰ Χριστούγεννα ἐν Ἑλλάδι, καὶ τῇ ἑλληνικῇ φυλῇ ἐν γένει, δὲν ἔχουσιν οἵαν σημασίαν ἐν τῇ Ἐσπερίᾳ, καὶ παρὰ τοῖς βορείοις ἴδιᾳ λαοῖς. Ἡ κατ' ἔξοχὴν θρησκευτικὴ ιερότης, ἡ ἀρρητος οἰκογενειακὴ ποίησις, ἥτις παρὰ τοῖς Γερμανοῖς, τοῖς Σουηδοῖς καὶ Νορβηγοῖς, τοῖς Δανοῖς, τοῖς Ἀγγλοῖς, καὶ π. συγκεντροῦται ἐν τῇ ἑορτῇ ταύτῃ, παρ' ἡμῖν διανέμεται καὶ εἰς δύο ἀλλαξ: τὴν Πρωτοχρονιάν, καὶ τὴν Ἀνάστασιν.

Ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν δώρων, τουτέστιν ἡ ὑπὸ μορφὴν κομήματος, χειροτεχνήματος ἡ βιβλίου ἐκδήλωσις τῆς στοργῆς, τῆς ἀφοσιώσεως, τῆς ἀγάπης γίνεται παρ' ἡμῖν τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους. Ἐν ὧ παρὰ τοῖς δυτικοῖς καὶ τοῖς διαμαρτυρούμενοις μετὰ τῶν Χριστουγέννων συνδέονται αἱ ποθειναὶ αὖται ὀνειροπολήσεις μικρῶν καὶ μεγάλων, αἱ ἀνυπόμονοι προσδοκίαι μηρῶν ὀλοκλήρων, αἱ γλυκεῖαι οἰκογενειακαὶ συγκινήσεις περὶ τὸ κατάφωτον καὶ καταστόλιστον δέγδρον.

Τῆς ὀρθοδοξίας ἡ μεγίστη ἑορτὴ εἶνε ἡ τῆς Ἀναστάσεως, τὸ Μέγα πάσχα κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ Χριστούγεννα ἀτινα ὑποδηλοῦνται ὡς τὸ μικρόν, ἡ Λαμπτερή, ἡ ἡμέρα τῆς ἀγαλλιάσεως, ἥτις τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν οἱ μυνωδοὶ μετὰ λυρικῆς ἐξάρσεως ἀνέμελψαν.

Ἄλλα καὶ παρ' ἡμῖν ἡ μᾶλλον οἰκογενειακὴ ἑορτὴ εἶνε τὰ Χριστούγεννα. Βεβαίως, μετὰ τὴν ἀγωνίαν τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος, μετὰ τὰ ἀλγεινὰ καὶ ὀδυνηρὰ Πάθη του Χριστοῦ, ὡν γινόμενα μάρτυρες, ὡν συμμετέχομεν, ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως ἐπέρχεται ὡς ἡ ἡμέρα ἀνακουφίσεως, ἡ ἡμέρα ἀναπτήσεως τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν ἀγαλλίασιν καὶ τὸ φῶς μετὰ τὸ πένθιμον σκότος τοῦ Ἀδου. Ἄλλ' ἐκεῖ ὁ Χριστὸς εἶνε ἀνήρ. Ἐν ὧ τὸ βρέφος ἐκεῖνο τὸ ἐν τῇ φάτνῃ, καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ κλίνουσα νεαρὰ μήτηρ, καὶ ὁ πλησίον Ἰωσήφ, ἡ ἵερα οἰκογένεια, ὡς ἀποκαλοῦσι τὸ σύμπλεγμα τοῦτο οἱ ζωγράφοι, διεγείρει ἐν ἡμῖν τὰς ἀνθρωπικωτάτας καὶ ιερωτάτας τῶν συγκινήσεων, ἐνθυμιάζει ἡμῖν τὰς ἀμφάς στιγμὰς

τῆς βρεφικῆς ἡλικίας, τὴν στοργὴν ἣν εὔρομεν θωπευτικὴν καὶ ἀγρυπνὸν παρὰ τὸ λίκνον μας, τὸ δὲ ἐκεῖνο ὅπερ ἡγαπήσαμεν ἀγνότερον ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου — τὴν μητέρα μας.

Τὰ Πάθη καὶ ἡ Ἀνάστασις εἶνε ὑψηλόν, ὑπεράνθρωπον δρᾶμα, οὗ τὸ τραγικὸν μεγαλεῖον αἴρεται ὑπὲρ τὴν φύσιν ἡμῶν. Πλειότερον ἐννοοῦμεν τὴν Γέννησιν, πλειότερα λέγει αὕτη πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ἡμῶν καρδίαν.

* * *

Αἱ ἑορταὶ τὸ ἀρωματικὸν διατηροῦσιν ἴδιᾳ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, καὶ δὴ ἐν ταῖς πολίγνωσι καὶ τοῖς χωρίοις, ἔνθα αἱ θρησκευτικαὶ καὶ ἐμνηκαὶ παραδόσεις — αἵτινες πολλάκις συνταῦτιζονται, διότι Πατρὶς καὶ Πίστις ἐπὶ αἰώνας ὑπῆρξαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸν διὰ τὸν Ἑλληνα — μεταβιβάζονται ὡς κειμήλια ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Ὁ τηρητὴς τῶν τύπων ὅρθοδοξος μετὰ τὴν μακρὰν νηστείαν τοῦ σαραντάμερου, καθ' ἡν μόνον τὸ Σάββατον κατέλυεν ἔλαιον καὶ μόνον τὴν Κυριακὴν ἵχθυν τὰς δὲ λοιπὰς τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας ἐτρέφετο διὰ νεροβράστων ὀσπρίων ἢ δι' ἔλαιων καὶ ταραμᾶς καὶ βρεχτοκουκίων, ἀναμένει τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων ὡς ἀληθῆ σωτηρίαν ἀπὸ τῆς ξηροφαγίας, ἀναμένει, ἀρ' οὐ ἐπιπληρώσῃ μέχρι τέλους τὰ χριστιανικά του καθήκοντα καὶ κοινωνήσῃ τῶν ἀγράντων μυστηρίων, νὰ πασχάσῃ, ὡς ἀποκαλεῖ κοινῶς τὸ κρεωφαγεῖν.

Ἄπο τῆς προτεραίας ἡδη πᾶσαι αἱ προετοιμασίαι ἐπερατωθήσαν· ὁ χοῖρος ἔχει σφαγῆ καὶ εἶνε ἀνηρτημένος εἰς τὴν αὐλὴν ἢ εἰς τὸ μαγειρεῖον· εἰς πολλοὺς τῶν Χριστιανῶν ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων συνδέεται μετὰ τῆς λιπαρᾶς κνίσης χοιρείου κρέατος ὡς ἡ τοῦ Μεγάλου Πάσχα μετὰ τῆς εὐωδίας τοῦ σουβλιστοῦ ἀρνίου.

Αἱ νεάνιδες, τὰ παιδία ἐλούσμησαν ἐπιμελῶς, καὶ κατεκλιμήσαν ἐνωρίς, διότι τὸ σήμαντρον ἢ ὁ κώδων τῆς ἐκκλη-